

עת"א 6662/04/23 - סאיםון אבו גנאם נגד שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית משפט המחויזי מרכז-לוד

עת"א 23-04-6662 אבו גנאם(אסיר) נ' שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זימונים ואח'

בפני כבוד השופט דרור ארד-אלון
עוותרים סאיםון אבו גנאם (אסיר)
נגד
משיבים 1. שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל
בשם העותר עו"ד אמר נבו
בשם המשיבים עו"ד אוחד בויז
החלטה

1. עניינה של העותרה בטענה שהעוטר שגה בחישוב תקופת מסרו של העוטר וכפועל יוצאה שגה בחישוב תקופת השחרור המנהלי החלו לגבי, כך שבמוקם לשחררו ביום 26.3.23 נקבע מועד שחרורו ליום 26.6.23, ועל כן, טוען העותר שהוא מצוי במאסר שלא כדין.
2. ביום 28.2.22 בתיק תעבורה פ"ל 10134-05-21, הושטו על העוטר 7 חודשים מאסר (להלן: 'המאסר הראשון'). במהלך מאסרו, הורתה היחידה למאסרים קצרים (וש"ר 15983-11-22) על שחרورو המוקדם מיום 26.7.22 ועד ליום 10.11.22 (ובסה"כ 107 ימים). אלא שביום 12.1.23, בגין מעצרו בעבירה נוספת, הופקע השחרור המוקדם האמור במלואו, והעוטר נאסר לתקופה של 107 ימים (להלן: 'המאסר השני').
3. ביום 27.2.23 נגזר דיןו של העוטר בגין העבירה הנוספת (ת"פ 12284-11-22), והושטו עליו 7 חודשים מאסר בגיןו ימי מעצרו, לנשיאה במצטבר לכל מאסר אחר, ולמאסר שהופקע בגין גזר הדין שהושת עליו בתיק התעבורה שלעיל (להלן: 'המאסר השלישי')
4. לטענת העוטר, יש להורות על שחרור מנהלי ביחס לכל אחד מהמאסרים לעיל בנפרד, כאשר ביחס לתקופת המאסר הראשון יש לקחת בחשבון את מלאו המאסר שהושת עליו (7 חודשים) ולא רק את המאסר-על-תנאי המבוטל (107 ימים). כך, לטענתו, ע"פ פקודת בתי הסוהר, בגין כל אחת מתקופות אלו, העומדת על 7 חודשים, יש להורות על שחרורו ל-12 שבועות (84 ימים), ובסה"כ יש להורות על שחרור מנהלי בן 168 ימים. בנוסף טוען העוטר, שהמשיב קבע את עמדתו באשר לדרך חישובו של שחרור מנהלי שלא באופן אחיד ושוווני, אלא בכל מקרה על פי התוצאה המוצמצמת את השחרור מנהלי.
5. המשיב טוען, שיתרת המאסר כוללת את שתי תקופות המאסר גם יחד, כאשר בעניין המאסר הראשון יש לראות במאסר המבוטל תקופת מאסר נפרדת ועצמאית, שכן אותה יש לכלול ביתרת המאסר, קרי 107 ימים בלבד ולא 7 חודשים, כך שיתרת המאסר הכוללת לצורכי השחרור המנהלי היא 10 חודשים ו-17 ימים, אשר ע"פ הפקודה מתאימה לשחרור מנהלי בן 12 שבועות, קרי 84 ימים.

6. לאחר שעניינו בטענות הצדדים, מצאתי שהדין עם המשיב ועל כן יש לדוחות את העירה.

דין והכרעה

7. הסדר השחרור המנהלי קבוע בסימן ט לפקודת בתי הסוהר, התשל"ב-1971 (להלן: הפקודה). סעיף 86ג(א) בסימן זה קובע:

עלתה תפוסת האסירים על תקן הכלילאה, יורה הנציב שישוחררו טרם זمنם האסירים שייתרת המאסר שלהם ביום מתן ההוראה (בסימן זה - היום הקבוע) אינה עולה על יתרת המאסר המרבית הקבועה בטור ב' בחלק א' לתוספת הראשונה לקבוצת האסירים שעימה נמנים אותם אסירים לפי טור א' בחלק האמור, ולענין אסירים שניתנה להם החלטה על שחרור על-תנאי מאסר - שייתרת מאסרם ביום הקבוע אינה עולה על יתרת המאסר המרבית הקבועה בטור ג' באותו חלק לקבוצת האסירים שעימה הם נמנים".

הביטוי 'יתרת מאסר' מוגדר בסעיף 86א' לפקודה (הקו התحتי הוסף):

"תקופת המאסר שנותרה לאסיר לשאת עד לשחרורו בתום תקופת מאסרו המלאה או עד למועד שנקבע לשחרורו המוקדם לפי החלטה על שחרור על-תנאי מאסר או לפי כל דין, והכל לפי התקופה הקצרה מביניה";

בכתב תשובה משלים הבahir המשיב שיתרת מאסר נקבעת ביום הכניסה של אסיר למאסר על יסוד תקופת המאסר שהושת עליו.

8. סעיף 21(א) לחוק שחרור על תנאי, התשס"א-2001 מסמיך את ועדת השחרורים להטיל מאסר בזו הלשון:

"אסיר ששוחרר על-תנאי לפי הוראות סימן ג' לפרק ב' והפר תנאי מהתנאים האמורים בסעיף 13(א) ו-(ג) עד (ה), כפי שהוא בסעיף 19ג(א), או תנאי כאמור בסעיף 19ג(ב), וכן אסיר ששוחרר על-תנאי לפי הוראות סימן ב' לפרק ב' והפר תנאי מן התנאים האמורים בסעיף 13(ב) עד (ה) או את תנאי תכנית הפיקוח לפי סעיף 13א, רשות הדעה לבטל את השחרור ולחייב את האסיר לשאת מאסר שאורכו כאורך תקופת התנאי או חלק ממנו; החלטה הדעה שלא לבטל את השחרור, מהיר את המשוחרר לבב ישוב להפר את תנאי שחרורו, ורשות הדעה לא לקבוע שתחל לגבי המשוחרר תקופת תנאי חדשה; לענין זה, 'תקופת תנאי חדש' - תקופה שתחלילה ביום האזרה ואורכה כאורך תקופת התנאי".

9. בرع"ב 1049/15 **ニזרי נ' שירות בתי הסוהר** (2015), נבחן עניינו של אסיר שנשא האסיר בעונש של 3 שנים ו-10 חודשים והושתו עליו בנוסף 3 חודשים כמאסר-חלי-קנס. כך, יתרת מאסרו הכוללת עלתה על 4 שנים, ועל כן לא היה עוד זכאי לשחרור מנהלי ממאסרו המלא (מכוח סעיפים 86א(1) לפקודה). בית המשפט העליאן הבחן בין חישוב יתרת המאסר לעניין תחולת השחרור המנהלי לבין חישובו לעניין משך השחרור המנהלי. בעניין יתרת המאסר קבע בית המשפט, כי "... כל שנמצא אסיר זכאי לשחרור מוקדם, חישוב מועד שחרור יתבצע על פרק הזמן המלא בו שנה במאסר - הן זה שנוצר עליו מלכתחילה והן זה שהושת עליו בשל אי תשלום קנס - כאמור בסעיף 86א בtospat הראשונה לפקודה". (פסקה 8 לחווות דעתו של כבוד השופט הנדל;uko התחתית הוסף).

10. בעת"א (חיפה) 52306-03-21 **אדרי נ' שב"ס** (2021), נבחן מעמדה של תקופת מאסר שהוטל על ידי

עדת שחרורים בגין הפרת תנאי שחרור. באותו מקרה, ביטלה ועדת השחרורים את שחרורו על תנאי של האסיר והטילה עליו מאסר של 14 חודשים. האסיר טען - כתענת העותר כאן - שיש לחשב את שחרורו המנהלי על יסוד מלאה מאסרו ולא רק על יסוד תקופת המאסר-על-תנאי שבוטל. עתרתו נדחתה, ובית המשפט קבע כי מדובר סעיף 21(א) לחוק שחרור על תנאי עולה, שהמאסר שਮתייה ועדת שחרורים עם ביטול השחרור על תנאי, הוא "ונש עצמאי בגין הפרת התנאי", ועל כן "**ביטול השחרור המוקדם אינו מחזיר את האסיר לריצויו יתרת מאסרו המקורי, אלא מהוות מאסר חדש בגין הפרת התנאי. בנסיבות אלו, הקיצור המנהלי של מאסר זה לא יגזר מאורך המאסר הכללי המקורי אלא מאורך המאסר הרלוונטי שהושת CUT על האסיר שחרורו המוקדם בוטל.**"

ראו גם עת"א (באר שבע) 11-03-38382 **אלימלך (אסיר) נ' שירות בתי הסוהר** (2011).

11. מדברים אלה עולה, שיתרת המאסר שעל בסיסה יש לקבוע את משך השחרור המנהלי היא תקופת המאסר, המבוססת על צירוף שני המאקרים שנושא העותר, תקופת המאסר בגין הפרת התנאי שהושתה על ידי ועדת השחרורים (107 ימים), יחד עם תקופת המאסר השני (7 חודשים), ובסך הכל 10 חודשים ו-17 ימים.

12. העותר מבסס את טעنته על צירוף הוראות החוק הבאות:

סעיף 86ה' לפקודה הקובע כי -

"**שחרור מנהלי, יראווה כשחרור על-תנאי כמשמעותו בחוק שחרור על-תנאי מאסר, תשס"א-2001,**
והוראות החוק האמור יחולו על שחרור מנהלי, בשינויים המחייבים".

סעיף 8(א) לחוק שחרור על תנאי, התשס"א-2021 הקובע כי -

"**תקופת המאסר לעניין שחרור על-תנאי, תהיה סך כל תקופות המאסר שעל האסיר לשאת בזה אחר זו,**
למעט תקופת מאסר שעל האסיר לשאת בשל ביטול שחרורו על-תנאי".

לטענת העותר, יש לקרוא את צירוף הסעיפים, כך בקביעם שתקופת המאסר לעניין השחרור המנהלי תהיה סך כל תקופות המאסר המצביעות, למעט תקופת המאסר בשל ביטול שחרור מנהלי. מכאן הוא מבקש ללמידה, שיש לבחון את תקופות המאסר בנפרד, ולהורות על שחרור נهائي מכל אחת מהן בנפרד.

דומה שגם קריאה מלאכותית של סעיפים אלו, שלא נועדו כלל לבחינת השחרור המנהלי. הרישא של סעיף 8(א) לחוק שחרור על תנאי מבהיר שהוא מועד "**לעוני שחרור על תנאי**" ומילא היא לא חלה על שחרור מנהלי. סעיף 86ה' לפקודה אינם מחייבים את חוק שחרור אלא "**בשינויים המתחייבים**", כפי שאבהיר, התכליות השונות של הסדר השחרור המנהלי והסדר השחרור על תנאי הן בגדר שינוי מתחייב מעין זה.

13. העותר מציג כאסמכתא לגישתו את עת"א (באר שבע) 21-05-64824 **ازברגה נ' שב"ט** (6.7.21)). באותו מקרה, נשא האסיר בעונש של 16 חודשים וכן בעונש של 320 ימים בגין הפקעת מאסר על תנאי. בית המשפטקבע כי על יסוד סעיף 8(א) לחוק שחרור על תנאי, אין למנות את תקופת המאסר-על-תנאי המבוטל בתקופת המאסר הנדרשת לחישוב השחרור המנהלי, וזאת "**מןוי שאסיר שהפר פעם אחת את האמון שניתן בו כאשר שוחרר ברישוין, והפר את תנאי השחרור, לא יכול לצפות לקבל שחרור נוסף על תנאי, ביחס לאותה תקופה שבה יוכל להיות משוחרר ברישוין**".

פסק דין זה אינו תומך בטענת העותר, שכן אף שהוא הולך כביכול במתווה המוצע על ידי העותר, הרי שבסופו של דבר הוא קובע, שאין לככלו ביתרת המאסר לצורך שחרור מנהלי את תקופת המאסר-על-תנאי המבוטל. אולם שבמקרה דנן גם המשיב וגם העותר מסכימים שיש לככלו אותה.

14. אכן, עמדת המשיב בפרשת **אזרגנה** (שיש לבחון בנפרד את תקופות המאסר) שונה מעמדתו במקרה של פנינו (שמדבר בתקופת מאסר אחת הכוללת גם את תקופת המאסר-על-תנאי המבוטל). אולם, לשיטתי, יש להעדיף את העמדה שהציג המשיב בהליך דן, אשר נגזרת מכך שהסדר השחרור על תנאי הוא "**כל הנתון בידי נציב שירות בתי הסוהר שתכליתו בעירה היא הקלה על צפיפות האסירים בבתי הסוהר. שחרור מינהלי מוענק לאסירים בהתאם לשיקול דעתו של הנציב, בתקופות האסירים שבון תפוסת האסירים עולה על תקן הכלילאה.**" (רע"ב 13/6943 **אוחנה נ' שב"ס** (2013)). אכן, הסדר זה מצמיח טובת הנאה לאסיר, יוצר ציפיה למועד השחרור ואף מקנה לאסיר זכות מסוימת להסתמכות (כפי שעלה בעניין **אוחנה; בג"ץ 2156/2014 בוגטיר נ' שב"ס (2014)**). אולם "התכליות היא התחמಡות עם מצב בו **תפוסת האסירים עולה על תקן הכלילאה.** כדי לשמור על איזון בין יuddy הענישה והתכליות האמורה, יש לקבוע אילו אסירים יזכו לשחרור מינהלי."

(רע"ב 15/1049 **נירוי נ' שירות בתי הסוהר** (2015), בפסקה 5 לחווות דעתו של כבוד השופט הנדל).

בניגוד להסדר השחרור-על-תנאי שתכליתו מוקדמת **באסיך** ומיעודת לקדם שיקום ותרמיז חיובי להתנהגות טובה בכלל, תכליתו של הסדר השחרור המנהלי מוקדמת **בನיהול בתי הסוהר** כדי לעמוד בתקן הכלילאה. כך, משכננס אסיר לכלא, גם אם לפי החלטת ועדת שחרורים המבטלת את שחרורו המקורי, הוא נוסף למצבת האסירים, ומילא מתק"ימת לגבי התכליות של התמודדות עם תפוסת האסירים, שעומדת בסוד הסדר השחרור המנהלי. מטעם זה חל הסדר השחרור המנהלי גם על מאסר-על-תנאי שמボוטל על ידי ועדת שחרורים, כפי שנפסק בפרשנות **אדרי ואלימן לעיל.**

15. העותר מפנה גם לפرشת **דיב צלאח** (עת"א (מרכז) 21-08-15168 **דיב צלאח נ' שב"ס** (27.10.21); רע"ב 7255/21 **דיב צלאח נ' שב"ס** (2021)). באותו מקרה צירוף המאסר על תנאי שבוטל (20 חודשים) למאסר השני (46 חודשים) הוביל ליתרת מאסר שבשל אורכה נשלל השחרור המנהלי. בית המשפט המחויזי הורה על חישוב מצרפי של המאסרים. בבית המשפט העליון, הודיע המשיב, כי "**בלי לקבוע מסמורות בשלב זה ביחס לשאלות הפרשניות והמשפטיות הנובעות מן הסוגיה, משירות בתי הסוהר נמסר כי בנסיבות העניין המבוקש ישוחרר ממאסר היום.**" על יסוד הودעה זו העיר בית המשפט העליון (כבוד השופט אלרון), כי "**טוב עשתה המשיבה בתשובתה מהירה ובכך מנעה את המשך שהייתו של המבוקש במאסר מאחריו סורג ובריח, כאשר על פניו היה עליו להיות משוחרר זה מכבר.**"

גם מעניין זה לא יכול העותר להיבנות. בפרשת **דיב צלאח** הסכים שירות בתי הסוהר לשחרר את האסיר, ומילא הנימוקים לא נדונו ולא מדובר כלל בהלכה פסוקה. מעבר לכך, האסיר טען שלצורך השחרור המנהלי **אין לקחת בחשבון את תקופת המאסר-על-תנאי שבוטל (20 חודשים), ולעומת זאת במקרה דן,** העותר טוען **שיש לקחת בחשבון את המאסר על תנאי שבוטל (ואף לחשב את מלאה התקופה שהושטה על האסיר כולל התקופה שנשא בה לפני הביטול).** כך, פסק דין זה אינו תומך כלל בגישתו של העותר.

מן הכלל אל הפרט

16. יתרת המאסר' אשר על פיה נקבע משך השחרור המנהלי, היא תקופת המאסר שעלה האסיר לשאת עד יום שחרורו המלא או המקורי, קרי צירוף תקופות המאסר הפלילי שבמועד הקביע (שהוא בדרך כלל מועד תחילת המאסר), נותר לעוטר לשאת בהן בזו אחר זו. לעניינו, יש לכלול בה את תקופת המאסר החדש, ואת תקופת המאסר העצמאי, שהושת על העוטר בשל הפרת תנאי השחרור (ולא את מלאה המאסר המקורי).

ובמספרים, יש **לקבוע שייתרת המאסר' לעניינו של העוטר, היא 7 חודשים בגין המאסר בת"פ 112-12284, ועוד**

10 ימי המאסר על תנאי, שהם המאסר שהוטל עליו בש"ר 15983-11-22 (בגין הפרת תנאי השחרור ממאסרו בפ"ל 22-05-0134), ובמשך הכל 10 חודשים ו-17 ימים.

17. על פי פריט 2 לתוספת הראשונה לפקודת בתי הסוהר, בגין יתרת מאסר העולה על 6 חודשים ואינה עולה על 12 חודשים, כמו היתרתו במקרה דנן, תקופת השחרור על תנאי היא 12 שבועות, קרי 84 ימים.

18. עולה, שהחישוב שערך המשיב נכון, ודין העתירה להידחות.

ניתנה היום, ב' אייר תשפ"ג, 23 אפריל 2023, בהעדך
הצדדים.